

Gazeta Transsilvaniei.

Gazeta are de doi ori adică: Miercuri și Sâmbătă. Boala odată pe săptămână, adică: Sâmbătă. Prețul lor este pe unu lănu 10 f. m. c., pe diumătate unu 5 f.; iar pentru țări străine 7 f. pe unu sem. și pe anul întregu 14 f. m. c. Se primumera la tote postele imperatēsi, cum și la toti cuooscutii nostri DD. correspondenti. Pentru scrie „petitu“ se cere 4 cr. m. c.

Monarchia austriacă.

Unde și cum se creșcă Junimea română d'in Ungaria și Banatu?

(Urmare.)

Nu bataia dar Onorati Cetitori, nu sistema draconică, nu terrorismul părintesc (in locu de admoniție, și blandetia parintēscă), nu trifliosul arbitriu, nu miserabilea neinteleptiune a superioriloru au fostu cauza, ca maretiele fruntă a le alumniloru — inde a primordiis — pen in timpii nostrii — pre campia largă a sciintieloru — s'au inclusu cu cele mai frumoșe cunune de lauru; — ci căusa acestui resultatu a fostu: neostenibila sergointia, emulatiunea traditionalē și sufletul celu capabile și rivalosu al alumniloru; pentru că ei nu poteu sufferi in câmpul mueloru siesi asemenē, s'eu mai voinicii, consocii; noi n'avemu nici mecaru unu esemplu, care aru potē dovedi: ca prelaudatul Institutu — n'a avutu in totu minutul din 6 clase celu puțin 8 eminenti primi, dupa carii — de multe ori — urmau 10 altii, ba intr'ata: catu candu erau 14—20 eminenti, dōe parti erau romānii. Ce lucru frumosu aru fi sese redice acestu Institutu — claditu mai in centrul romaniloru — encăi la Gimnasiu completu; mai frumosu aru fi se se redice la o academia, și celu mai frumosu aru fi se se redice la o Universitate română. Pium desiderium!

Ceva enca despre manipularea nutreumentului.

Pânea era camu destula, buna și frumoșă, pađiturele camu puțin, necurate, și hegustuose; și totusi bune! gradinā avēmu catu unu labirintu, pomōșă și frumoșă, d'in care sub reptura Escel. Sale Erdélyi capatamu multe pōme, dar sup supcesorele acestuia, nimicu! pentru că le vindē corfaritieloru (preocupetielor); inse totusi o parte mare era vitiim'a gerului.

Porci ingrasiēu in totu anul 16., d'in carii noi capātamu in dioa de Crăciunu (pentru postu) unu cārnatiu catu degetul celu micu și unu osu de cōșta; numai a'ata d'in 16 porci salontani! Ceilalti cine mai sci cumū se Consuma. —

Avēmu sub Esc. Sa Erdélyi Lotteria și Maiale, dar dela esirea lui mai multu nici candu (ce ingrijire parentēscă), mecaru ca pelēngăndatiunea ce era menita pentru acestē petreceri Escel. Sa ne mai dona cate 10, 20, 30 fl. c. m.; inse indesertu! că noi si forā banii si fora petreceri amu remasu, si ne avendu curagiu a graii ceva pentru acesta iapta, sufferēmu uitandue prin ochilari la tote acestē; dar „Et videt, et iusta librat Deus omnia lance. Virg.“ Noi inse speramu ca sub blanda, și drepta reptura a Dei S. J. Selagianu tote abusantiele — ca unu pecatu prin penitentia — se voru sterge, și că seminarium se va restaura nu numai in starea înăinte de abusuri, ci cu totul in mai buna. Se dea Dumnedieu!

Pe lengă tōtă aceea manipuliune nedrepta și pe lengă totu terrorismul, nu numai noi tinerii carii ne amu crescutu in acestu Institutu, ci dōra toti romanii d'in Ungaria și Banatu ii suntemu obligati cu eterna multiamire; pentru ca de nu era acesta Institutu, unde ne amu fi crescutu noi cei seraci? unde se aru fi crescutu acelu romanu magyarisatu, caruia — dupace in 6 ani s'a inpartasitu de acesta facere de bine! — nu i a fostu rusine a dice. „De asu sci că in stomachul meu a mai remasu vreo fărmitură din pânea Seminarium romanescu, o asu revomi cu stomachu cu totu.“ Dar en respondemi

dōmnule renegate! ce ai fi, dēca n'ai fi mancatu ocutiul acelu dulce? Ai fi remasu robotariu, ai fi la sēpa de lemnu, unde ai manca coji usucate.

Nescia mens hominum fati, sortis quefuturæ! Virg.

Acestu Institutu a fostu refugiul și scutul nostru d'in aintē robotei, de nu era acestu Institutu, nici chiaru preotii n'amu avē — — potu dice că unu seculu inca n'aru fi decursu pena candu ni sufletesce și trupesce ne unguriamu. Se binecuventamu dară țierina muta a acelu mare, gloriosu, și dreptu Imperatu și gratiosu fundatoriu al acestui Institutu, care ne a adusu d'in Babilonu la Ierusalimu, sei strigamu cu Ovidiu:

„Ossa quæta precor tuta requiescite in urna, Et sit humus cineri non onerosa tuo!“

In acestu Institutu pen acumu ne amu primitu in fundatiuni numai noi unitii; și ore n'aru dōri totu romanulu, unitu neunitu a se inpartasi de acesta facere de bine? au dōra noi unitii suntemu mai alēse creature ale lui Dumnedieu? ore nu suntemu toti de unu sânge, d'in una aceeași Italia adusi de stralucitulu Traianu? n'avemu aceeași limba, istoria și datine? Of in contra aceste aru potē protesta totu romanul iubitoriu de fericirea natiunei sēle. Se protestamu cu totii frati romanii, atunci, cand protēstă spiritalu timpului; și cine nu voesce, s'eu nu cutēdia a protesta, nu e romanu, nu e iubitoriu de fericirea natiunei sēle. Se protestamu dar viribus unitis; și capii romaniloru nu voru fi romanii adeverali penā candu acestu protestu nu l' voru asculta, și nu l' voru duce in deplinire; asia dōra preotii romanesci nu si voru mai smulge barbele prin birturi, și nu si voru mai opin. nora (zalogi) patrafirul. —

2) Dupace tinerii romanii 6 ani ne creșcēmu in estu Institutu natiionale: ne lasamu pe aripene se s'boramu liberi lovindune d'in stanca in stancă, se alergamu dela fōme la sete, dela plōia la nēa; asia amblamu mai toti!! concentrāndue totă sperantia in provedintia dumnediēscă, ne avendu ajutoriu dela parentii seraci, neavendu binefactorsi, și patroni. Ce te vei mira dar, onorate publicu cetitoriu, ca pasindu preste santul pragu alu Institutului, mai tōta gloria nostra — ca cēlia d'in aintē sōrelui a dispărutu, pentru ca nu, nu pre figurau eminenti primi romanesci. Multi n'avēmu vestiminte, mai multi n'avēmu culcusiu, și cei mai multi n'avēmu nutreliu și studie. Ce ve veti mira dar ca soldatul privatu de arme usioru ca unu purece, se pōte omori; — inse pelanga tote acestē arare ori avēmu secunde, și terminandu fericescue amēndōe cursurile filosofice, concurredu la teologia; dar apoi unde ne trimetēu? Cativa remaneu in Urbeamare, unii sa spediu la Unguar, altii la Tyrnavia, Pesta și Viena. —

3) La Unguar se trimetēu de obste cei cu capacitate mai puțină; și carii nu sciēu mai nimica vorbi și ceti romanescue; documente avēmu in anul curinte; și mecaru că tinerii aceia de parentii preotii (tinerii de parinti preotii in genere pen acum au vorbitu unguresce, precum și tenearele), sciū patru seu cinci cuvinte romanesci, in patru ani teologici acestu Dictionariu copiosu de cuvinte l' voru uita! și voru predicau dela diecesă, se voru santi și trimete la Parochia unde voru predica, ore ince limba? rutenescue? unguresce? s'eu dōra nici cumu?!

La Tyrnavia se trimetēu pen la 1848, de atunci încōz nu; fōrte bine! pentru ca aici se ungurisau tare, intr'ata, catu teologului

ФОЛЕТОНЪ Л.

Штірі класе дін мѣдїї не зма кѣлторїей Маїестѣдїї Сале Амператѣлї.

(Алкоеере.)

Челе че се пѣлїкаръ опї пѣмаї се азїрїт деспре гасгїрїтѣ Маї. Сале шї аї сїгїтї дї мѣгїле Дегїнѣга, мѣдїї ле аї дїгїлес кї тотѣ стрѣмѣ, ка шї кѣм адїкѣ аколо ар ої фост пѣмаї вѣкѣте преа просте. Чї мѣгїрїсїескѣ адеврѣа чей карїї аї фост фадѣ. Маї пѣмїте дїсѣ се кѣвїне а шїгї, кѣ дѣмї че Монархїа вїневої а шї сїмїва мѣрїмѣга не трекїнд прїн ораншї Аврѣдѣ, тōтѣ прегїтїрїе де прїмїз кѣте се фїкѣсерѣ аколо де кѣтрѣ Дн. Консїларїс мїнїстерїале Ферро рѣмасерѣ Амдешерѣ. Децї нї рѣмїтнѣ алтѣ дѣкѣт сѣ аштенте чїнева 2—3 оре пѣмїт сар адѣдѣче вѣкѣтеїе калде аколо дї вѣрѣла мѣдїїлор. Дїсе Дн. Са Архїдїчеле нї лїпсї дїлор. Дїсе Дн. Са Архїдїчеле нї лїпсї дїлор.

дїтреве, дакѣ ва дїнѣ мѣлїт пѣмїт сѣ се адѣкѣ прїмїзїл. Ачїста ера токѣта не ла амїазї, іар, апой Маїест. Са не 4 оре дѣмїт амїазї врѣ сѣ фїт дї Алѣа-Каролїна. — Дѣтре ачїсѣре дїмпрїдїрїї нї се пѣтѣ фаче маї мѣлїт дѣкѣт чеа че зрїтар фаче Балїнт шї Аксенте, кѣ провокарѣ не чей де прїн прїдїтар ка сѣ адѣдѣт не масѣ каре че ва ої авїнд дїн мѣрїндеа лѣгѣде акасѣ. Атгїнчї дїдатѣ сѣрїрѣ Ронїенїї шї Бѣчїманїї шї скосерѣ атгїеа вѣкѣте, кѣте пѣр пѣтѣ крѣде асарѣ де чей карїї аї вѣзїт кѣ оїкї. Пѣї прїмїдїї, гѣскѣ шї вѣрїан фїрїнт, шїкѣкѣ, саламї, врѣзѣт, салїмїт вїнѣ асїматѣ ш. а. апой вїнѣ ронїш шї алѣ, кѣм шї пѣлїа шї апѣ акрѣ аконерїрѣ маса. Тōтѣ ачїсѣтеа вѣкѣте де шї ера речї шї скосе дїн трїсїгїле ронїшїлор, фѣсесерѣ дїсѣ вїне гѣтїге шї дѣмїлїгѣ крѣрат дї сервїете, іар да шїкѣкарѣ аврѣ зїнѣ гѣст де мїнїне, зїнѣ гѣст не кареї пōте да пѣмаї зїнѣ анерїт кѣмїтїтат дїнѣ кѣлторїї аллергїтōре пѣмїт дї вѣрѣла мѣлїтѣлї Дегїнѣга, зїнде атгїнчї ка шї азїм, дїкѣ тōтѣ маї ера пѣа. Атгїта се пѣтѣ фаче дї вѣрѣла зїнѣ мѣнїте де кѣтрѣ мѣнїтїнїї поштрїї пѣмїтѣ карїї тōте ера шїмпрїсїатѣ. Іар сїм-

пѣла ачїл оспїдї де мѣнїте сечерѣ чеа ма нефѣдїрїгѣ лѣзїлї прїн ачїеа, кѣ дїсїмї Маїестѣтеа Са се оспїгѣт вїне дїнтрѣнїсїл, дїкїнд кѣ вѣгїтѣра де вїнѣ дїнѣ кѣм се арѣгѣсе; іар ла зрїтѣ адѣдѣкѣндѣсе не масѣ шї вѣкѣта пѣсгїрѣ нѣціоналѣ валтошїла (о полентѣ сѣї мѣмїлїгѣ де кѣзїрѣз фѣртѣ пѣмаї дї сїмїтїнїтѣ проспѣтѣ). Амператѣлї скосе дїн ачїлашї дōѣ пордїнїї, кїнд дїтрѣ ачїеа дѣла чей дїн сїгїтѣ дїкѣ нї азїзїї алтѣ де кѣтѣ: „das schmeckt,“ пѣмїтѣ кѣ ла тōтїї ле пѣлѣчеа валтошїла. — Неваста ачїеа фрѣмѣсѣ нї пресентѣсе Амператѣлїї алтѣ чеа дѣкѣт копїтѣре мѣїесгїрїе дѣла копїетрїї (Zuckerbäcker), пѣмїтѣ каре дїсе Маї Са мѣлїдїемї фѣрѣ а гѣста, чї не ачїлеа ле мѣлїкарѣ алдїї. Не кѣт а дїнѣт маса, попорѣл фортѣ грїне де дѣмїзрїї нѣціоналѣ, ла кареа прївїа тōтїї кѣ пѣлѣчере; іар зїнѣ Даскал дїнї дїсесе шїоларїї токѣта дї вѣрѣла Дегїнѣга, зїнде се vedē пѣмаї ка нїште пѣсгїрїї; дѣкѣ дї еї дѣкїтгарѣ шїмїлї попорѣлїї Dōmne дїне не Амператѣлї. Дѣмї ачїсѣра Аксентїе рїдїкѣт зїнѣ тоаст шї зїсїа: „Фрадїлор мѣнїгенї! Пѣрїпїдїї поштрїї авѣсерѣ порѣчїре а салѣта дї

toris de pedagogi, care nu desceie fericitia si de imor-

tales memorie demata fost guvernator Ludovic de

Voluntari?! — si care, dakъ esista oare adevazi, pr-

va nina nо sar mai ploude de lipsa pedagogilor de sco-

lele noastre, nici ar fi slit cu se mandrasca cu asca-

kr! — Domne! de pe mine nu ori cu simi deosebi ko-

lorule. —

Pedagogii se kvatarъ ka mara cea mai skitna, ka

azra dntre m-tale; ei esira din regiment offerindiaicъ

plata ddbotъ, si dakъ postgrile lor aci an regiment m-

okvitarъ aldi, nen-pedagogi: asta кь тог drenta n'avem d-

a astenta progrescia de mai nainte. —

Prin mai dplate porvaki, кь тогъ desoinjdarea regi-

mentvaki qua tale, dirigidinea togasi peste тоге skolele

komvaki, саъ dba kvit le namit noi, nagional din dntre

regit territoria fostvaki regiment, се komprezъ саъ ma-

vine ziknd, се релъсъсв еврвви an m-nile fostvaki dntre-

gositъ nonovaki de ava oarev strvate ne kvitv ntn-

ue la 11 ore sera; — до 18, ziva nasteri dnteravaki

la 9 ore саъ plevat kamvaki la servicia dina, karule

саъ dnterъ ка o фортe melodias si scrvitoricv kvit-

care, ingnatъ de жnimea romnъ Ludovicъ (komvicsъ ne

note de D. preot Iosifъ Cvca, karule an timo de 1 an

de zile pe шъъ kvitv ostentala an тоге zivа а про-

vite an 1 1/2 ore din aчесте kvitvri la vero 20 de жnа.

Aчестъ desindepere meritъ lavъ; ano ev a шi prodв

an inima oimete kvria Romnъ adentrat o kvkariъ opori-

vitiъ mai kvrtocla evlavia solenitvii ачестvа). De factъ

la servicia Dzeckъ аъ fost тоги officiandv dntre venid

de la всериъ katolicъ, znd саъ dntre kvitvri Mai. Са zo

Sanitatea si Betizarea *).

Съвтатеа аше zice

Фъръ нiчi за kvitvnt

Kand kvitvnda de inel

Съвтатеа аше zice
Бетезире че фачi прiче?
Че мi стрiчi а мeа ферице?
Шi ка марфа пълкатиъ
Te reuzi la om dndatiъ
Nare kv estri неквратиъ.

Фъръ нiчi за kvitvnt
Пре мнди шi фъръ kvitvnt
Дi dovi Шерв'а *) сьв пшнт.
Счi ть кь ех ка датрвн **)

Kand kvitvnda de inel
Kalkъ kvrtaria mimes
Az ns estri шi ть кв еа?

*) Съ чигесче ла Светонисе къ Август

*) Шерв'а е vorv kvrat romantъ, се

Se predva тоге prin time.

мъсереле лзате de Domnia Церрей-нептра о втврнати...

Астъзи патриа постръ аре кондитъ преалъ, шї вїне ле шї крїме ле свнт класїфикате шї неденците дъпъ гораъ лор, евр...

Прїо реформа лецїі деспре даторїе речїнроче а ле Церранїлор ачештіа дедеръ акъм латеїа оръ де 100 ани...

Сварабада оїекреї пропрїетъці се днпарте шї се ре глелъзъ нептрь тодѣавна дъпъ тп павп хотърат. Прїо ле...

Officiose

№. 17395/1852. Г. М. Ч.

ПЪБЛИКАРЕ.

Къ емїїесъа дн. министерїс де оїнанге дн 26. Август 1851 (везї Фіеїа лец. імо. дн 1851, т. н. LV, №. 201, саъ Фіеїа лец. пров. дн 1851, т. н. XXII, №. 214) дн...

Аша дар чїне се левешїте дн тїмъл каре маї ре стеазъ ашї дъче банїї сеї де арамъ де катгорїа маї веїе саъ ла каселе пълїче, саъ аї скїмва ла ачеле, саъ алт кѣмва а се сѣїа де еї, есте дн перїкъл де а дїнеа дела 1. Іан. 1853 дн лок де банї гата ошмаї материал де арамъ...

О пролонїїре де термін дъпъ кѣм се дъ гла ка ачечеа дн їнтерѣсѣ пълїкълзї кѣте одатъ лл пресїїмвареа ванп нотелор нѣ се ва да де лок, банїї тѣрннцї де арамъ, ка...

Пълъ ладъ адезъ банї де арамъ де тїнарїя маї веїе се пот днтрєкаї ла пълїцї, адезъ пълъ ладъ аї еї ва лорєа лор де банї (понтїлє) о мажъ вїенєаїл де...

дъпъ дєкларєвєа термінлзї де рєтрацїє, адезъ ладатъ че се вор скїте дн кѣрс, скадє прєцл зпєї мажє...

De ачї ерїеазъ, къ оїїкаре ош, дн а кѣрѣ тѣї се вор маї аола ла 1. Іан. 1853 банї веїї де арамъ ла 106 ф. 40 кр., дн банї де ачєїа перде чел пѣцїнѣ 46 ф. 40 кр. т. н.

Фїїндкъ дналтъа гѣверп прїа рєдєцїте провєкѣцїї шї аддѣчєрї а мїнїте а оїїкєт капоскѣт рєскїмїрарєа вї...

1. Авїад чїнева сѣ пълїаскѣ чева ла врєо кассѣ пѣ вїкѣт де контрївѣцїїне, ванъ, саре саъ ла алте оїїкїлє пѣпъ ла дої фїорїнѣ арцїїтѣ нѣте сѣ пълїаскѣ къ ванї де арамъ...

2. Ч. р. кассѣ провїнцїалъ дн Сївїѣ шї ч. р. оїїкї монєтарїї дн Бѣлград свнт днїстєрїте шї дндаторатєа скїмва пѣпъ ла фїїлїтєл лзї Дєкємврє 1852 ванї де арамъ...

3. Маї днктоло есте ертал, ка свѣт 2) нѣмїтєлє кассє сѣ нѣтъ прїмї дєла кассє пєгадєторєншї капоскѣтє шї партидє, карє се декларъ а оїї гата ла днїплїнїрєа лїнсе ор че сар ївї, шї сїмє маї маї де ванї де ачєштіа де арамъ...

4. Вїнзѣторїї де тѣбак шї хѣртїї де тїмѣрє къ грєсѣ свнт дндаторатї а прїмї дєла вїнзѣторїї къ тѣлѣнтїл (графїкандї) дн пълїцї нєптрь материалл кѣмѣрпат орї че тѣлѣмє де ванї де арамъ веїї, шї кассєлє шї едїторїї прїмарї аѣ сѣ прїмїаскѣ дрєнт пълїцї дєла вїнзѣторїї дн маїє карїї лє свнт асєтнвдї асєтєлєа ванї оаръш оїїръ тѣрїїнрє.

5. Тѣрє кассєлє де контрївѣцїїне шї алтє кассє де прєвєнтє свнт дндаторатєа а прїмї кѣнд лї се адк прїї жєзїї компнлїї сїмє днн контрївѣц зпѣ, сєї кѣнд арднѣторїї оїїкѣлї адк пълїцїлє, ванї де арамъ де тїнарїя веїї дн тѣлѣмє нєтѣрїїнїтѣ.

Сївїѣ дн 13. Август 1852.

Бртареа пѣвїлїкѣрїї колєктєлор

че а днтрат дн фондъа рєзїїзївї фѣм. ром. шчл. дєла дорїторїї де а ашїта крєштєрєа сєрачєлор фєтїдє ро тѣлє шї маї днпѣлє алє орфанєлор чєлор кѣзвдї дн рє вєлѣдїїнєа трєзѣтѣ.

1. D. Протоноу Васїлїз Павлєтї Парохѣл Рощїєї дєла сїнє нєптрь акшма дєдє 8 ф. Матєлє Ротанє днн компнї татєа зпїтѣ а Рощїєї дєпъ д-мѣлєорї рєпєдїтєлє дндємѣрї алє Парохѣлї сѣѣ дєдєрѣ дн ванї гата, дн вѣкатє шї олѣзѣ прїї Парохѣл пр-фѣлѣтє дн ванї 10 ф. 3 кр.; Ана Лѣпєаїл сїнѣрѣ 1 ф.

D. парох зпїт ал Алаторѣлї Авѣстїнѣ Лазар дєла сїнє 1 ф.; евр дєла матєлє Алаторѣлє зпїтє 2 ф. 24.

3. D. парох ал Шорѣштїнлї Дєм-трїѣ Аарон дєла сїнє 1 ф. 20 кр.; евр матєлє рѣмѣнє конфєрїрѣ прїї сѣтѣрїнѣа капгорѣлї Георѣїс Аарон 3 ф. 8 кр.

4. D. парох ал Цїаовлї Ніколєа Тодєа дєла сїнє 1 ф. 20 кр.

5. D. парох дєла Прєсака Сѣмїла Пѣпа дєла сїнє 1 ф. 20 кр.

6. D. парох ал Достатѣлї Міхїлє Дєас дєла сїнє 1 ф. 20 кр.

7. D. парох ал Охлѣї П-трє Міхїлї дєла сїнє 40 кр.

8. D. парох дєла Богат Васїлїз Ніагѣї дєла сїнє 20 кр.

9. D. парох ал Бєшнєлї Ніколєа Павлєтї дєла сїнє 20 кр.

10. D. парох дєла Броштєнї Манїссє Ніагѣї дєла сїнє 20 кр. Сїмѣа 52 ф. 55 кр. т. н.